

ELS PROBLEMES DEL 155, ENTRE D'ALTRES

Després dels darrers esdeveniments polítics a Catalunya s'han alçat diferents veus propugnant l'aplicació de nou de l'article 155 de la Constitució (CE), però també la possibilitat de declarar alguns dels estats excepcionals o d'acudir a la Llei de Seguretat Nacional. El president Sánchez ha declarat que el Govern en funcions pot aplicar el 155 «sense problemes» i que no hi aprecia cap merma de legitimitat del Senat pel fet d'estar dissolt.

D'entrada, cal recordar que les dues sentències del TC sobre l'aplicació precedent d'aquest mecanisme coactiu (STC 89 i 90/2019) van declarar que aquesta mesura s'ha d'adequar als principis de necessitat, temporalitat i proporcionalitat, i doncs que s'ha de subjectar al pressupòsit habilitant constitucionalment previst: l'incompliment de l'ordenament o l'atemptat greu contra l'interès general. La seva aplicació per un Govern en funcions, i per part d'un Senat dissolt, planteja a més no poques dificultats. Certament, la Ley 50/1997, del Gobierno, preveu que l'Executiu interí, més enllà de les qüestions de «despatx ordinari» pugui actuar «en casos d'urgència degudament acreditats o per raó de l'interès general», i només n'exclou la dissolució de les Corts, el plantejament de la qüestió de confiança o la proposta de referèndum consultiu. Però no podem perdre de vista que la CE requereix ulteriorment per a la seva aprovació la majoria absoluta del Senat, i això no sembla que ho pugui fer la Diputació Permanent (DP).

En efecte, segons la CE aquest òrgan només pot assumir les facultats d'autorització dels decrets-llei (art. 86) i intervenir en la declaració dels estats excepcionals (art. 116), tot i que aquests últims, amb els que també s'ha especulat, són instruments molt extrems, mai aplicats des de la seva regulació per la Llei Orgànica 4/1981, excepte l'estat d'alarma en una crisi aèria, i en el cas de l'estat d'excepció i el de setge impliquen la suspensió de drets fonamentals tant rellevants com la inviolabilitat del domicili, el secret de les comunicacions o el dret de reunió i manifestació (art. 55 CE). En el cas de l'estat de setge, a més, no només es permet la substitució d'autoritats sinó també l'actuació sota directrius de les forces armades. Sigui com sigui, el Reglament del Congrés preveu expressament la intervenció de la DP en aquests dos casos (art. 151 i 165, respectivament), però el de la cambra alta, única competent sobre el 155, no només no preveu aquesta funció per a la DP del Senat sinó que té especial cura en dir que hi ha d'intervenir la Mesa del Senat, la Comissió General de les Comunitats Autònomes i el Ple (art. 189). Així doncs, no és que no hi hagi problemes, és que n'hi ha molts i ben diversos. Davant d'això, acudir, com algun apunten, a la clàusula genèrica de l'art. 78.3 CE, que es limita a dir que la DP vetlla «pels poders de les Cambres» no només sembla escàs sinó molt arriscat.

En darrer terme, es parla d'una eventual aplicació de la Llei 36/2015, de Seguretat Nacional, validada per la STC 184/2016 després d'un recurs del Govern de la Generalitat. La llei atribueix al president del Govern la

declaració per decret de l'interès a preservar per a la seguretat nacional, però només si ho jutja necessari per a protegir els drets i les llibertats (art. 10) i per a garantir els subministraments o els recursos essencials (energia, ciberespai o espai aeri), supòsits avui per avui difícils d'albirar si s'actua amb rigor i no fent-ho extensiu de forma abusiva a qualsevol declaració o decisió parlamentària o administrativa. En tot cas, per bé que no es requereixi l'autorització del Senat (com en el 155), ni l'autorització prèvia del Congrés (estat d'excepció) o la declaració directa per aquesta cambra (estat de setge), sí és preceptiu informar al Congrés dels Diputats tant de les mesures com de la seva evolució (art. 34.3), que recordem pot implicar el nomenament d'una «autoritat funcional» que dirigeixi i coordini les administracions implicades i també, arribat el cas, les persones físiques. És clar que aquest deure d'informar és el mínim per una llei que incomprendiblement permet moltes coses sense, paradoxalment, el suport constitucional explícit que té el 155 o els estats d'excepció. Això aconsella si més no a extremar totes les precaucions abans de la seva eventual aplicació.

Joan Ridao

**Professor de Dret Constitucional
Universitat de Barcelona**